

MADDE 36 : YETKİ

MADDE 36 : YETKİ

MADDE METNİ :

Yetki

Madde 36

Cumhurbaşkanı indirim hakkını kısmen veya tamamen kaldırmaya veya yeniden koymaya ve bu şekilde indirim hakkı kısıtlanan mal veya hizmetleri belirlemeye, süresi içinde iadesi talep edilmeyen ve indirim yoluyla giderilmek üzere sonraki dönemlere devrolunan katma değer vergisinin gelir veya kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider olarak yazılmasına imkân vermeye, iade talebinde bulunulabilecek asgari tutarı belirlemeye yetkilidir.[1]

Maliye Bakanlığı; mükellefiyet süresi, çalışan sayısı, aktif ve özsermaye büyüklüğü, ödenen vergi tutarı, vergisel ödevlerin zamanında yerine getirilip getirilmediği, sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge düzenleme veya kullanma yönünde olumsuz rapor ya da tespit bulunup bulunmadığı gibi kriterleri esas alarak mükelleflerin vergisel uyum seviyeleri ve bu uyum seviyelerine göre farklı iade yöntemleri tespit etmeye, iade alacağına mahsup edileceği vergi borçları ile iadeye ilişkin diğer usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.[2]

[1] 700 sayılı KHK'nın 90 inci maddesi ile bu fıkrada yer alan "Bakanlar Kurulu" ibaresi "Cumhurbaşkanı" şeklinde değiştirilmiştir. (Yürürlük 9/7/2018)

7104 sayılı Kanununun 11 inci maddesi ile "mal veya hizmetleri belirlemeye" ibaresinden sonra gelmek üzere ", süresi içinde iadesi talep edilmeyen ve indirim yoluyla giderilmek üzere sonraki dönemlere devrolunan katma değer vergisinin gelir veya kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider olarak yazılmasına imkan vermeye, iade talebinde bulunulabilecek asgari tutarı belirlemeye" ibaresi eklenmiştir. (Yürürlük 6/4/2018)

[2] 7104 sayılı Kanununun 11 inci maddesi eklenmiştir. (Yürürlük 6/4/2018)

MADDE İLE İLGİLİ GENEL TEBLİĞLER :

KDV Kanunu ile ilgili ve halen geçerli genel tebliğ 01.05.2014 tarihi ile yürürlüğe giren [KDV GENEL UYGULAMA TEBLİĞİ](#)'dir. Bir önceki cümlede verdiğimiz linke tıkladığı takdirde, bu ana Tebliğ'de sonradan yapılan değişikliklerin de görülebileceği metne ulaşılabilir.

MADDEYE İLİŞKİN YORUM VE AÇIKLAMALAR :

1. CUMHURBAŞKANI'na (eski hali ile Bakanlar Kurulu'na) VERİLEN YETKİ :

İndirim, KDV nin temel unsurlarından biridir. Bu hakkın kaldırılması düşünülemez. Böyle birşey yapıldığı takdirde, aynı mal veya hizmet üzerinden çok defalar vergi alınması durumu ortaya çıkar. İndirim hakkının kısmen yahut bazı mal ve hizmet grupları için kısıtlanması da bu alanlarda mükerrer vergilenmelere yol açabilir.

Cumhurbaşkanı'na (eski metne göre Bakanlar Kurulu'na) niçin maddenin ilk paragrafındaki yetkinin verildiğini anlayabilmiş değiliz. Madde gerekçesinde, bu yetkinin ne amaçla verildiği açıklanmamıştır.

MADDE 36 : YETKİ

Cumhurbaşkanı (ve daha önce Bakanlar Kurulu) bu maddeye dayanarak yetki kullanmış değildir. Esasen böyle bir yetkiye gerek de yoktur.

Bu maddenin ilk paragrafının yürürlükten kaldırılması isabetli olacaktır. Çünkü bu hüküm kanun yapma yetkisi olmayan bir iradeye kanunu adeta yok etme yetkisi vermektedir.

Maddenin eski hali şöyleydi;

“Bakanlar Kurulu indirim hakkını kısmen veya tamamen kaldırmaya veya yeniden koymaya ve bu şekilde indirim hakkı kısıtlanan mal veya hizmetleri belirlemeye, yetkilidir.”

Bu hükme 7104 sayılı Kanun’un 11. maddesi ile ;

“,süresi içinde iadesi talep edilmeyen ve indirim yoluyla giderilmek üzere sonraki dönemlere devrolunan katma değer vergisinin gelir veya kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider olarak yazılmasına imkân vermeye, iade talebinde bulunulabilecek asgari tutarı belirlemeye”

ibaresi eklenmiştir.

Bu yeni yetkinin neden verildiği, maddeye ilişkin gerekçede şöyle ifade edilmiştir:

“Madde 11- Maddeyle, 3065 sayılı Kanununun 36 ncı maddesinde değişiklik yapılarak süresi içinde iadesi talep edilmeyen katma değer vergisini gelir ve kurumlar vergisi matrahlarının tespitinde gider olarak yazdırma ve iade hakkı doğuran işlemlerle ilgili iade talebinde bulunulabilecek asgari tutarı belirleme hususlarında Bakanlar Kuruluna yetki verilmektedir.”

Bu yeni yetki de iadesi istenebilecek asgari KDV tutarının belirlenmesi dışında henüz kullanılmış değildir. Cumhurbaşkanlığı bu yetkisini ilk olarak 6775 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile kullanarak mükelleflerin iade hakkı doğuran işlemlerine ilişkin olarak katma değer vergisi iadesi talebinde bulunabilecekleri asgari tutarı 2.000 TL olarak belirlemiştir. Bu düzenleme Kararın yayımı tarihini izleyen aybaşından (1.2.2023) itibaren yapılan işlemlere uygulanmak üzere Kararın yayımı tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Bu düzenlemenin, indirimli orana tabi işlemlerden kaynaklanan iade taleplerinde iade konusu yapılamayacak olan tutarla bir ilgisinin olmadığı göz önünde bulundurulmalıdır.

Özellikle sonraki döneme devrolan KDV'nin tercihe bağlı olarak gider yazılması konusundaki yetkinin kullanılmasına ihtiyaç vardır.

2. MALİYE BAKANLIĞI'na VERİLEN, BELLİ KRİTERLERE GÖRE UYUMLU MÜKELLEF TANIMLAMASI YAPMA ve BU MÜKELLEFLER HAKKINDA FARKLI KDV İADE USULLERİ ve FARKLI KDV MAHSUP ALANLARI TANIMLAMA YETKİSİ:

Maliye Bakanlığı'na 7104 sayılı Kanun'un 11. Maddesi ile böyle bir yetki verilmiş olmakla beraber bu yetki henüz kullanılmış değildir.

Öteden beri devam eden uygulamada, olumsuz durumları görülen mükellefler halk arasında KARA LİSTE adı verilen listeye dahil edilip, bu listeye giren mükelleflere KDV iadesi açısından daha kötü şartlar koşulmuştur. Halen 32. Maddede detaylarını sunduğumuz ÖZEL ESASLAR bu uygulamanın güncel halini yansıtmaktadır.

MADDE 36 : YETKİ

MALİYE BAKANLIĞI OLUMSUZ DURUMUNU GÖRDÜĞÜ MÜKELLEFLERE KÖTÜ MUAMELE YAPMADA AKTİF BİR TUTUM İÇİNDE OLMASINI MUKABİL, İYİ ÖZELLİKLER SUNAN MÜKELLEFLERE İYİ ŞARTLAR SAĞLAMA KONUSUNDA GENELLİKLE İSTEKSİZ KALMIŞTIR.

Bize göre hatalı olan bu tutum, öteden beri dikkatimizi çekmiş ve muhtelif yazı ve başvurularımıza konu olmuştur.

Bunlardan en belirgin olanı, Dünya Gazetesi'nin 15.10.2004 sayısında yayınlanan "MALİYE'DEN "AK LİSTE" BEKLİYORUZ" başlıklı yazımızdır. Bu yazımızda, Maliye İdaresi'ne KARA LİSTE karşıtı olacak şekilde AK LİSTE oluşturulması ve ak listeye girebilen olumlu mükelleflere kolaylaştırılmış KDV iade usulleri veya sair vergisel imkanlar tanınması önerilmiştir. (Bu yazımızın metni www.denet.com.tr adresli web sitemizin yayınlarımız – makaleler – Mehmet MAÇ – 2004 bölümünde görülebilir.)

Maliye İdaresi olumlu mükelleflere yönelik olarak, hızlandırılmış iade sistemi (HİS) ve indirimli teminat usulü (İTUS) gibi kolaylaştırıcı yöntemler getirmiş ise de, bu düzenlemeler beklenen tatmini sağlamamıştır.

7104 sayılı Kanun'un 11. maddesi ile KDV Kanunu'nun 36. maddesine eklenen 2. Paragraf Maliye İdaresi'ni bu konuda göreve davet etmektedir. Maliye İdaresi söz konusu paragrafı işletmek anlamında henüz herhangi bir düzenleme yapmamıştır.

MALİYE İDARESİ'NİN İYİ MÜKELLEFLERE İYİ MUAMELE KONUSUNDAKİ İSTEKSİZ TUTUMU başka uygulamalarda da kendini göstermektedir.

Örnek vermek gerekirse;

- 6183 sayılı Kanun'un 48/A maddesi ile getirilen vergiye uyumlu mükelleflerin borçlarının tecili konulu hüküm hiç uygulanmamıştır.
- Yine vergiye uyumlu mükelleflere gelir ve kurumlar vergisini %5 indirimli olarak ödetme konulu olan mükerrer 121. madde çok sert şartlar çerecek şekilde çıkarılmıştır. (Maddeye göre 10 TL'yi geçen bir ödeme aksaması milyonlarca TL tutarlı %5 vergi indirimi hakkını yok edebilmektedir.) Buna Maliye İdaresi'nin verdiği sert yorumlar içeren özeldeler de eklenince, bu olumlu maddenin uygulama alanı sifıra yakın seviyelerde devam etmektedir.

Her ne kadar bazı bürokratların İYİ MÜKELLEFE İYİ MUAMELE yapılmasını sağlamak amacıyla samimi gayretler gösterdiklerine şahit olmuş isek de, bu münferit gayretlerin tatmin edici sonuç vermediği ortadadır.

Maliye Bakanlığı'na, 36. maddeye 2. paragraf eklenmek suretiyle verilen yetkinin gerekçesi şöyledir;

"Öte yandan, katma değer vergisi iadesi, Hazineye intikal eden katma değer vergisinin bir kısmının Kanunda öngörülen işlemleri yapan ve/veya ödediği katma değer vergisini indirim yoluyla telafi edemeyen mükelleflere geri verilmesi mahiyetindedir. Dolayısıyla iade rakamlarının bütçe içerisinde önemli bir paya sahip olduğu dikkate alındığında, iadenin hak eden mükellefe en kısa sürede yapılması gerektiği kadar, doğru yapılması da büyük önem arz etmektedir. Buna göre, vergisel uyum düzeyi yüksek olan mükelleflerin katma değer vergisi iade işlemlerinin

MADDE 36 : YETKİ

kolaylaştırılması ve işlem maliyetlerinin azaltılması mükellef hak ve hukuku açısından bir gerekliliktir. Bunun doğal bir sonucu olarak, tahsil edilen vergilerden yapılacak iadelerin doğruluğunu teminen, vergisel uyum düzeyi düşük olan ve vergi uygulamaları açısından riskli kabul edilen mükelleflere yapılacak katma değer vergisi iadelerinde daha ihtiyatlı ve kontrollü yaklaşılması da kamu hukukunun korunması açısından bir zorunluluktur.

*Dolayısıyla iade edilecek katma değer vergisinin, katma değer zinciri içerisindeki aşamalarda Hazineye intikal edip etmediğinin araştırılması gerekmektedir. Bu kapsamda öngörülen düzenlemeyle, vergisel **uyum düzeyi yüksek mükelleflerin iade işlemlerinin kolaylaştırılması**, vergisel uyum düzeyi düşük olan **riskli mükelleflerin iade işlemlerinin ise daha detaylı** kontrol edilebilmesine yönelik usul ve esasların belirlenmesi hususunda Maliye Bakanlığına yetki verilmektedir.”*